

21 februarie 2013

Moldova: este nevoie de mai multe eforturi pentru implementarea reformelor judiciare

Chișinău, R. Moldova – Reforma sistemului judecătoresc din R. Moldova necesită un angajament suplimentar din partea parlamentului, guvernului și a organelor judiciare, dacă se dorește ca măsurile legislative recente să producă o schimbare reală, se arată într-un studiu lansat astăzi de către Comisia Internațională a Juriștilor (CIJ) și Fundația Soros-Moldova (FSM).

Studiul *Reformarea sistemului judiciar din Republica Moldova: perspective și provocări*, elaborat în urma misiunii CIJ în țara noastră în septembrie 2012, analizează progresele recente realizate în cadrul reformei sistemului judecătoresc din Moldova.

Raportul de astăzi apreciază măsurile legislative adoptate anul trecut, dar avertizează că sunt necesare eforturi suplimentare pentru a construi un sistem judecătoresc puternic și independent, atât din punct de vedere practic, cât și legislativ, și care să asigure implementarea corectă a mecanismelor privind responsabilizarea judiciară precum și compatibilitatea lor cu independența judiciară.

„Judecătorii sunt responsabili de una dintre cele mai importante funcții în orice societate – administrarea corectă și eficientă a justiției. Așadar, este salutară prioritatea care i se dă reformei judiciare din Moldova”, a spus Róisín Pillay, Director al Programului CIJ pentru Europa. „Un sistem judecătoresc puternic și independent este esențial pentru ca fiecare persoană să se bucure de dreptul la un proces echitabil, la repararea eficientă a prejudiciului ori de câte ori se va înfățișa în fața instanței de judecată sau se va constata o încălcare a drepturilor sale”.

„Independența judiciară merge mână în mână cu responsabilizarea judiciară – judecătorii nu se află deasupra legii. În același timp, reformele trebuie să asigure existența unor garanții împotriva oricăror ingerințe improprii, pentru ca judecătorii să poată da o sentință fără frica de a fi victimizați”, a adăugat R. Pillay.

„Fundația Soros-Moldova este îngrijorată în mod special de lipsa unui echilibru vizibil între responsabilizarea, independența și transparența sistemului judecătoresc. Suntem siguri că un astfel de echilibru va putea fi realizat doar atunci când orice hotărâre judecătorească va fi motivată cum se cuvine”, a menționat Victor Munteanu, Directorul Programului de Drept al FSM.

Raportul numește reformele curente drept cel mai ambițios angajament din ultimele decenii, dar avertizează asupra implementării slabe a legilor și inițiativelor bune. Pe lângă alte măsuri, raportul recomandă reconsiderarea necesității numirii judecătorilor pe o perioadă inițială de cinci ani, precum și modificarea sistemului existent de verificare a judecătorilor prin intermediul serviciului de securitate.

De asemenea, acesta subliniază că nu orice proces de evaluare periodică trebuie să ducă la demiterea judecătorilor înainte de a li se fi oferit o posibilitate adecvată pentru a remedia deficiențele din activitatea lor. Procedura de evaluare nu trebuie să servească drept o cale alternativă pentru eliberarea din funcție a judecătorilor.

În plus, în raport se accentuează necesitatea majorării salariilor judecătorilor și se susține instruirea cuprinzătoare a acestora, în special în domeniul drepturilor omului.

Totodată, potrivit raportului, ar trebui modificată legislația curentă ce se referă la pensionarea timpurie a judecătorilor și eliminată posibilitatea care presupune primirea salariilor și a pensiilor în paralel.

Raportul face referință și la importanța hotărârilor motivate, care garantează un proces echitabil, și exprimă îngrijorarea serioasă față de recente modificări ale Codului de procedură civilă prin care a fost eliminată cerința ca judecătorii de primă instanță să-și motiveze hotărârile în cauzele civile. CIJ recomandă monitorizarea impactului acestor modificări luându-se în considerare abrogarea lor, în cazul în care există semnale că acestea împiedică accesul efectiv la justiție.

Referindu-se la măsurile de responsabilizare, raportul constată că eliminarea cerinței de autorizare de către Consiliul Superior al Magistraturii, în ceea ce privește infracțiunile de corupție judiciară, este de natură să restabilească credibilitatea sistemului judecătoresc. Totuși, ținând cont de îngrijorările legate de abuzurile potențiale, orice urmărire penală a judecătorilor pentru acte de corupție în temeiul noii legi, trebuie să fie monitorizate și examinate cu atenție.

Potrivit raportului, ar trebui elaborate proceduri clare și detaliate pentru aplicarea măsurilor disciplinare, inclusiv pentru ședințele desfășurate în fața Colegiului disciplinar, precum și a Consiliului Superior al Magistraturii. Aceste proceduri trebuie să garanteze consistența și previzibilitatea aplicării măsurilor disciplinare.

CIJ se arată, de asemenea, îngrijorat față de prezența Ministrului Justiției și a Procurorului General în Consiliul Superior al Magistraturii, în mod special față de posibilitatea acestora de a iniția proceduri disciplinare. Este recomandată anularea calității de membri de drept ai acestora în cadrul CSM.

Raportul a fost elaborat în cadrul proiectului operațional „Îmbunătățirea respectării dreptului la libertatea și siguranța persoanei în Moldova”, implementat de către Programul de Drept al Fundației Soros-Moldova, în parteneriat cu Consiliul Superior al Magistraturii și Curtea Supremă de Justiție. Proiectul urmărește dezvoltarea unor mecanisme de responsabilizare judiciară coerente și durabile.

Contacte:

Róisín Pillay, Director al Programului CIJ din Europa, m +41 79 742 7128;
e-mail: roisin.pillay@ici.org

Victor Munteanu, Director al Programului de Drept al FSM, m + 373 22 27 00 31;
e-mail: vmunteanu@soros.md

CONTEXT:

- Compusă din 60 de judecători și avocați distinși din toate regiunile lumii, Comisia Internațională a Juriștilor promovează și protejează drepturile omului avansând principiile statului de drept, utilizând propria expertiză legală pentru a dezvolta și a consolida sistemele de justiție naționale și internaționale. Constituită în anul 1952 și activă pe cinci continente, scopul CIJ este de a garanta dezvoltarea continuă și implementarea efectivă a drepturilor internaționale ale omului și a dreptului internațional umanitar; de a asigura realizarea drepturilor civile, culturale, economice, politice și sociale; de a salvagarda separarea puterilor; și de a garanta independența sistemului judecătoresc și a profesiei de avocat.
- Fundația Soros-Moldova este o organizație neguvernamentală, nonprofit și apolitică, înființată în anul 1992 de către filantropul George Soros în scopul promovării valorilor societății deschise în Moldova. Fundația contribuie la democratizarea societății prin elaborarea și implementarea unor programe în diverse domenii, precum: mass-media, politici culturale, reforma justiției, buna guvernare, egalitate și participare civică, și sănătate publică.